

Model of Academic Administration for Learners' Quality
Development in Buddhist Temple Charity Schools,
Muang District, Nakho Si Thammarat Province

³Phakrupijit Suphakan and ⁴Boonlert Wiraphonkarn

⁴Karua Chai School, Thailand.

Received May 10, 2020; Revised July 12, 2020; Accepted August 25, 2020

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 3)

นำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน สันทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ผลการวิจัยพบว่า :

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 5) ด้านการวัดประเมินผล 6) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

2. รูปแบบการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 2. ด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนผู้สอน 3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ มีกระบวนการ 4. ด้านแหล่งเรียนรู้ 5. ด้านการวัดประเมินผล 6. ด้านการนิเทศการศึกษา 7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

3. ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบรูปแบบการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

คำสำคัญ : การบริหารวิชาการ คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

Abstract

The objectives of the study included: 1) to study the condition of academic administration for developing learners' quality of life in the charity school of Buddhist temples in Muang district, Nakhon Si Thammarat province; 2) to explore the model of academic administration for developing learners' quality of life in the charity school of Buddhist temples in Muang district, Nakhon Si Thammarat province; and 3) to propose a model of academic administration for developing learners' quality of life in the charity

school of Buddhist temples in Muang district, Nakhon Si Thammarat province. The research methodology used was qualitative research. The data were collected by in-depth interviews with 10 persons of related parties and 7 experts and 7 specialists in the focus group discussion. The results of the study revealed that:

1. The state of academic administration in the charity school of Buddhist temples in Muang district, Nakhon Si Thammarat consisted of 7 parts including; 1) course management, 2) learning management, 3) learning media development, 4) learning source development, 5) assessment and evaluation, 6) educational supervision, and 7) internal quality assurance system development.

2. Model of academic administration to develop learners' quality under the charity school of Buddhist temples in Muang district, Nakhon Si Thammarat province consisted of 7 aspects: 1) Course management; 2) Learning management that should be supported by the administrators; 3) Learning media development; 4) Learning source; 5) Assessment and evaluation; 6) Educational supervision; 7) Development of the internal quality assurance system.

3. Model of academic administration to develop learners' quality under charity school of Buddhist temples in Muang district, Nakhon Si Thammarat province was examined and approved by the experts with suitability and applicability in actual operation.

Keywords : Academic Administration; Learners' Quality; Charity Schools in Buddhist Temples

บทนำ

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน 5 โรงเรียน เป็นโรงเรียน ที่มีลักษณะพิเศษต่างจาก โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป คือ เป็นการเพิ่ม โอกาสให้กับนักเรียนกลุ่มที่ด้อย โอกาสทางการศึกษาและขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้มีคุณภาพเท่า เทียมกับนักเรียนในโรงเรียน อื่น ๆ ซึ่งส่งผลต่อการบริหารจัดการให้มีมาตรฐานเช่นเดียวกับโรงเรียนในระดับเดียวกันที่ สังกัดหน่วยงานอื่น โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช ต้องใช้ระบบการบริหารที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่

เปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เน้นให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อน ร่วมงานมีคุณธรรม จริยธรรม รักการเรียนรู้ รักความมุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศ มีโครงสร้าง หลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลจากการทดสอบระดับชาติขั้น พื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2559-2561 ไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ (กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา 2561 : 75)

จากการศึกษาพบว่าหลายคนอยากเห็นนักเรียนไทยมีทักษะชีวิต คิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ได้ดี นักเรียนและครูสนุกสนานกับการเรียน ได้อยู่ในห้องเรียนที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ รวมไปถึงการมีโรงเรียนดีๆ ใกล้บ้าน โดยคุณภาพการศึกษาของทุกโรงเรียนเท่าเทียมกัน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีอิสระในการบริหารจัดการสูง มีโอกาสคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพสูงตามต้องการ และมีนโยบายเพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถผลิตและใช้นวัตกรรมการสอนได้อย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการวิจัยศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้มีคุณภาพและบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และคุณภาพทางการศึกษาโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพ

ขั้นตอนการศึกษาสภาพการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัด ในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กำหนดดังนี้ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก การร่างรูปแบบ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposeful Selection) เป็นการเลือกแบบ ไม่มีโครงสร้างที่เคร่งครัด มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการที่ไม่ซับซ้อนเพื่อที่จะได้ตัวอย่างที่เหมาะสมที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้สำหรับแนวคิด จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เลือกมีลักษณะเป็น “Information-rich case” คือมีข้อมูลให้ศึกษาในระดับลึกได้มากและสามารถสะท้อนความเป็นจริงได้ดีที่สุด ซึ่งจะมีความหมายต่อจุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาเพื่อให้ได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษามากที่สุด โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ตัวแทนศึกษาธิการจังหวัด 1 คน ศึกษาพิเศษ 2 คน ผู้บริหารโรงเรียน 5 คน ครู 2 คน

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) กำหนดประเด็นการร่างแบบ การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) นำร่างแบบการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ ที่ปรึกษาและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ 4) ปรับร่างแบบแบบการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นประเด็นคำถาม ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

2. ขั้นตอนการศึกษารูปแบบ

ขั้นตอนการศึกษารูปแบบการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กำหนด การร่างแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนนี้ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดใน

พระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีดังนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียน 5 คน ศึกษานิเทศก์ 2 คน

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีลำดับขั้นในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ร่างแบบการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชและจากการค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติม 2) นำร่างแบบที่ได้ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3. ขั้นตอนการนำเสนอ

ขั้นตอนการนำเสนอรูปแบบการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กำหนดดังนี้ นำเสนอแบบการสนทนากลุ่ม ข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่ม แบบสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนนี้ได้แก่ ผู้ร่วมประชุมกลุ่มสนทนา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการเสนอรูปแบบการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัด ในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญมี ดังนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน ศึกษานิเทศก์ 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการศึกษารูปแบบ คือ แบบประเมินและแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งมีลำดับขั้นในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) นำร่างรูปแบบการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ที่ได้จากการร่างรูปแบบมาจัดทำเป็นแบบประเมินความเป็นไปได้ความเหมาะสม 2) นำแบบประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ที่ได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อย ขององค์ความรู้ทั้งรูปแบบการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา 3) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์อีกครั้ง 4) นำข้อคำถามปรับปรุงตามข้อเสนอแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จึงทำเป็นฉบับจริงเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ในขั้นตอนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) 5) แบบสนทนากลุ่ม-ใช้ร่างรูปแบบ

การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้มาเป็นแนวทางสำหรับการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

ผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อโดยการ ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary investigation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายงาน 7 ด้านคือ

1.1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรมีวิธีการดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาและใช้หลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวิเคราะห์หลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลาง สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดทำโครงสร้างหลักสูตร นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน นิเทศติดตามประเมินผล ปรับปรุงหลักสูตร และเป็นตัวจักรสำคัญในการกระตุ้นให้บุคลากรใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสร้างความเข้าใจหลักสูตรอย่างถ่องแท้

1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้มีวิธีการดังนี้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความถนัดความสนใจของผู้เรียน มีการนิเทศการเรียนการสอนเน้นร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร พัฒนาครูด้านการสอนและผู้บริหารโรงเรียน ต้องสนับสนุนให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการสำคัญช่วยในการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

1.3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้มีวิธีการดังนี้ วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมจัดหาสื่อและเทคโนโลยี ร่วมมือประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อและผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้เกี่ยวกับสื่อการสอน สนับสนุนและส่งเสริมการใช้สื่อการสอนโดยกำหนดเป็นนโยบายและวางแผนการจัดหาและสร้างสื่อการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการจัดบริการสื่อการสอน

1.4 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีวิธีการดังนี้ สํารวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนจัดทำทะเบียนแหล่งการเรียนรู้ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือองค์กรภายนอก สนับสนุนครูใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทุกด้านและจัดการศึกษาตามจุดประสงค์

1.5 ด้านการวัดประเมินผลมีวิธีการดังนี้ กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติการวัดผล ประเมินผลร่วมกัน ส่งเสริมให้จัดทำคู่มือและเครื่องมือวัดผลประเมินผล ให้วัดผลประเมินผลเน้นประเมินตามสภาพจริง พัฒนาเครื่องมือวัดประเมินผลให้ได้มาตรฐานจะมีประโยชน์ในการตรวจสอบคุณภาพการสอนของครูและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตรงเป้าหมาย ผู้บริหารและครูต้องมุ่งนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษามีวิธีการดังนี้ จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน นิเทศใช้รูปแบบหลากหลาย ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ ติดต่อประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อร่วมมือในการนิเทศ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การนิเทศการศึกษา ส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานร่วมกัน

1.7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในมีวิธีการดังนี้ จัดระบบโครงสร้างองค์กรรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษากำหนดเกณฑ์การประเมินตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตามตรวจสอบประเมินคุณภาพภายใน ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นและหน่วยเหนือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาประเมินภายในและสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษามาประเมินภายนอก มีการติดตามกำกับและดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง หลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังจากการทดลอง ยืนยัน รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม 4 องค์ประกอบที่พัฒนาขึ้นว่ามีความเป็นไปได้และเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. รูปแบบการบริหารวิชาการ

2.1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาและใช้หลักสูตรระดับสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดย

ดำเนินการ 1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการและหลักสูตรท้องถิ่น 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย 3) จัดทำโครงสร้างหลักสูตร 4) นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 5) นิเทศการใช้หลักสูตร 6) ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร 7) ปรับปรุงหลักสูตรตามความเหมาะสม และเป็นตัวจักษ์สำคัญในการกระตุ้น ชักนำให้บุคลากรในโรงเรียนได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามต้องการ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่นำมาใช้ในสถานศึกษานั้นอย่างถ่องแท้

2.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการดังนี้ 1) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ 2) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน 3) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร 4) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และผู้บริหารต้องสนับสนุนให้ครูทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักการสำคัญเพราะจะช่วยในการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ พร้อมกับสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การนิเทศการจัดการเรียนการสอน กำกับ ติดตาม ประเมินผล

2.3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ต้องมีการพัฒนาให้เกิดขึ้นและมีความต่อเนื่องมีกระบวนการดังนี้ 1) ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ 2) ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน 3) จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาด้านวิชาการ 4) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหาพัฒนาและใช้สื่อ 5) การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ และผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อเป็นอย่างดี โดยให้การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้สื่อการสอน มีนโยบายและวางแผนการจัดโครงการงานสื่อการสอน มีความรู้ความสามารถ ช่วยจัดและช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดบริการสื่อการสอน

2.4 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญได้ดำเนินการดังนี้ 1) สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษา 2) จัดทำเอกสารทะเบียนแหล่งการเรียนรู้ 3) จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้

รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและสถาบันอื่น4) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้บริหารเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทุกด้านเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้

2.5 ด้านการวัดประเมินผล เป็นกระบวนการที่ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการด้วยการดำเนินการดังนี้ 1) กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลการศึกษา 2) ส่งเสริมให้ครูจัดทำคู่มือและเครื่องมือวัดผลและประเมินผล 3) ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน 4) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนอีกทั้งยังมีประโยชน์ในการตรวจสอบคุณภาพการสอนของครูจึงนับว่ามีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่งจากการศึกษา ประโยชน์ของการประเมินผลที่สำคัญที่สุด คือมุ่งนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อประโยชน์ต่อนักเรียน ประโยชน์ต่อครูผู้สอน ประโยชน์ต่อฝ่ายแนะแนว และประโยชน์ต่อฝ่ายบริหาร

2.6 ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญได้ดำเนินการดังนี้ 1) จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา 2) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย 3) ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ 4) ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อร่วมมือในการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การนิเทศการศึกษา และประสานงานจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงาน เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น อันจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนการจัดการศึกษา ทั้งสามารถใช้แก้ปัญหาเหล่านั้นได้

2.7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ได้ดำเนินการดังนี้ 1) จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา 2) กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวงเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของ

สำนักรับรองมาตรฐานการศึกษา 3) วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 5) ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนประกันคุณภาพภายใน 6) ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา 7) ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประเมินภายนอกสถานศึกษาและดำเนินการอย่างต่อเนื่องรวมทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา โดยมีการติดตามกำกับและดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย เรื่องการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายงาน 7 ด้านคือ (1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรมีวิธีการดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาและใช้หลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวิเคราะห์หลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลาง สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดทำโครงสร้างหลักสูตร นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน นิเทศติดตามประเมินผล ปรับปรุงหลักสูตร (2) ด้านการจัดการเรียนรู้มีวิธีการดังนี้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ ความสนใจของผู้เรียน มีการนิเทศการเรียนการสอนเน้นร่วมมือช่วยเหลือกันแบบ กัลยาณมิตร (3) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้มีวิธีการดังนี้ วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมจัดหาสื่อและเทคโนโลยี ร่วมมือประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ (4) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีวิธีการดังนี้ สำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนจัดทำทะเบียนแหล่งการเรียนรู้ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เกิดองค์ความรู้และประสานความร่วมมือองค์กรภายนอก สนับสนุนครูใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัด

กระบวนการเรียนรู้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (5) ด้านการวัดประเมินผลมีวิธีการดังนี้ กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติการวัดผลประเมินผลร่วมกัน ส่งเสริมให้จัดทำคู่มือและเครื่องมือวัดผลประเมินผล ให้วัดผลประเมินผลเน้นประเมินตามสภาพจริง พัฒนาเครื่องมือวัดประเมินผลให้ได้มาตรฐาน มุ่งนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา (6) ด้านการนิเทศการศึกษามีวิธีการดังนี้ จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน นิเทศใช้รูปแบบหลากหลาย ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ (7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในมีวิธีการดังนี้ จัดระบบโครงสร้างองค์กรรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษากำหนดเกณฑ์การประเมินตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา

วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตามตรวจสอบประเมินคุณภาพภายใน ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นและหน่วยเหนือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาประเมินภายในและสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษามาประเมินภายนอก มีการติดตามกำกับและดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชาติ ชมชื่น (2555) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา พบว่า ได้แนวคิดและข้อมูลเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบหลักในการบริหารงานวิชาการ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) การวางแผนและพัฒนาการส่งเสริมทางวิชาการ 5) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 6) การนิเทศภายใน และ 7) การวัดและประเมินผล

ในขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเพชรนิ สงค์ประเสริฐ (2551) ได้วิจัยเรื่อง“การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”ผลการวิจัย พบว่า 1.รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญ และครูฝ่ายวิชาการมี 4 องค์ประกอบของ 1) ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน ประกอบด้วย พฤติกรรมของผู้นำ ด้านการจัดองค์กรเพื่อการเรียนการสอน การวางแผน องค์กรเพื่อการสอน การพัฒนาหลักสูตรและการบริหารการเรียนการสอน การจัดโครงการ พัฒนาบุคลากร การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน 2) ขั้นตอนการทำงานเป็นทีมใน สถานศึกษาประกอบด้วย การรับรู้และค้นหาปัญหา การรวบรวมและวิเคราะห์ ข้อมูลการ วางแผนปฏิบัติการ การนำไปปฏิบัติ การประเมินผลลัพท์ 3) ภารกิจและขอบข่ายงาน วิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การ เน้นแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริม ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 4) กระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผนงานวิชาการการนำไปปฏิบัติ การตรวจสอบประเมินผลงานวิชาการ การ ปรับปรุงงานวิชาการ 2. รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้นประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน 2) องค์ประกอบเกี่ยวกับขั้นตอนการ ทำงานเป็นทีม 3) องค์ประกอบด้านภารกิจและขอบข่ายงานวิชาการ 4) องค์ประกอบด้าน กระบวนการบริหารงานวิชาการ รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็น ทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นนี้ รายละเอียดปรากฏในคู่มือการดำเนินการซึ่ง ผล การประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3. การทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งผลให้ผู้บริหาร / หัวหน้างาน วิชาการมีพฤติกรรมและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับบทบาทผู้นำทางวิชาการ และบริบทของ สถานศึกษา บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและขั้นตอนการ ทำงานเป็นทีม สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนได้อย่างเป็นรูปธรรม 4. การประเมิน รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังจากการทดลอง ยืนยัน รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม 4 องค์ประกอบที่พัฒนาขึ้นว่ามีความเป็นไปได้และเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. บริหารงานวิชาการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่ามีรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจำนวน 7 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การบริหารงานวิชาการด้านการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักพบว่ามีการดำเนินงานนี้ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ.2560) นำมาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดประชุมอบรมครูและบุคลากรให้มีความรู้เรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น วางแผนการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้กระบวนการบริหารวงจรเดมมิง PDCA บริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยยึดกรอบของเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของโรงเรียน บริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยใช้วัตรกรรม TMPDCA

การพัฒนาหลักสูตรต้องมีโครงการพัฒนาการจัดองค์กรและโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยสาระหลักสูตรท้องถิ่น การจัดทำหลักสูตรการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและบูรณาการหลักสูตรให้ครอบคลุมชุมชน สังคมตามกรอบวิสัยทัศน์ โครงสร้าง กิจกรรม มุ่งมั่นให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์มากที่สุด มีการนำหลักสูตรไปใช้ในการแนะแนวการศึกษาในการดำรงชีวิตจริงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีการเน้นปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมสร้างจิตสำนึกความเป็นไทย และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริกุล นามศิริ (2552) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนางานวิชาการด้วยหลัก การบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก:การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนบ้านบึงฉมมีการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก รองลงมาเป็นการ พัฒนาสื่อการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรการวัดผลและประเมินผล และการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอก มีปัญหาที่สำคัญคือโรงเรียนไม่ผ่าน การ ประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) จึง ดำเนินงานใน 3 โครงการ คือ 1) โครงการพัฒนาการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารและจัด งาน วิชาการและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร 2) โครงการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาและ สาระหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 3) โครงการจัด กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มีผลทำให้โรงเรียน ผ่านการประเมินคุณภาพ ภายในที่อิงสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ 12,14 และ15 โดยมีค่าระดับ3.20 ,3,00 และ3.28 ตามลำดับ

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อที่จะทำให้หลักสูตรที่นำมาใช้ในสถานศึกษาพัฒนาให้ได้มีความประพฤติด้านกายเป็นระเบียบเรียบร้อยมีความซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบ การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร อย่างหลากหลายทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมเพื่อให้การบริหารงานหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดในจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาศีล พัฒนากาย พัฒนาด้านจิตและพัฒนาด้านปัญญา หลักธรรมที่นำมาพัฒนาเพื่อให้เกิด การพัฒนาผู้นำด้านวิสัยทัศน์ของหลักสูตร เพื่อพัฒนาด้านความคิดริเริ่มยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งโรจน์ ศิริพันธ์ (2557) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาผู้นำตามแนวพระพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำตามแนวพระพุทธศาสนานับการพัฒนา 4 ด้าน คือ พัฒนาศีล พัฒนากาย พัฒนาด้านจิตและพัฒนาด้านปัญญา หลักธรรมที่นำมาพัฒนาเพื่อให้เกิด การพัฒนาผู้นำด้านวิสัยทัศน์ พัฒนาด้านความคิดริเริ่ม พัฒนาด้านการสื่อสารพัฒนาด้านความซื่อสัตย์ พัฒนาด้านการทุจริต พัฒนาความรับผิดชอบ พัฒนาด้านการใช้อำนาจและพัฒนาด้านวุฒิภาวะ พัฒนาการควบคุมอารมณ์ของผู้นำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนาหลักสูตรและการบริหารการเรียนการสอนโดยมีการวิเคราะห์เอกสาร โครงสร้างของหลักสูตรแกนกลาง แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ครอบคลุมหลักการบริหารงานวิชาการโดยการทำงานเป็นทีมและนำหลักสูตรที่พัฒนาแล้วมาจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ไปสู่เป้าหมายตามที่โรงเรียนได้ตั้งไว้การวางแผนองค์กร

ส่งเสริมให้สร้างองค์ความรู้แหล่งเรียนรู้จากสื่อออนไลน์และสื่อแหล่งเรียนรู้แบบโครงการปฏิบัติการจริง ค้นหาความรู้ หรือคำตอบด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ในแปลงเกษตร ทั้งในและนอกโรงเรียน การจัดทำรายงานผลแหล่งเรียนรู้ อภิปรายผลที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน นำแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจนเหมาะสมกับนักเรียน ให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ โดยลงมือเรียนรู้ปฏิบัติการจริง จดบันทึก สรุปความคิด รายงานผลที่นักเรียนได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง และร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนไปเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ สวนสัตว์ ทะเล พิพิธภัณฑ์ สวนเกษตรพอเพียง การเลี้ยงสัตว์ การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการจากแหล่งเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา จัตุรงค์และอภิชาติ เลนะนันท์ (2559) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดกลาง

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลในโรงเรียน ขนาดกลาง ได้มีการดำเนินการ ในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การวางแผนและการส่งเสริมทางวิชาการการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศภายใน การวัดและประเมินผล ส่วนปัญหาการบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลในโรงเรียน ขนาดกลางจากผลการศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหา 1) ด้านการขาดปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านระบบงาน ภาระงานสนับสนุนมีมากเกินไป ขาดแคลน อัตรากำลังครู 3) ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน 4) ด้านการมีส่วนร่วม ขององค์กรในชุมชน และ 5) ด้านคุณภาพการศึกษา

ครูมีความรู้ในการวัดผลจากการร่วมกันพิจารณาคุณภาพงาน จากรูปลักษณะของงานและการตรวจสอบว่าเป็นไปตามข้อกำหนดที่กำหนดไว้ในระเบียบการประเมินผลหรือไม่ และนำมาปรับปรุง มาพัฒนารูปแบบการวัดให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น มีความรู้ในการประเมินผู้เรียน ก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังการเรียนรู้ ประเมินทักษะกระบวนการเรียนรู้และนำมาประกอบการตัดสินผลการเรียน นำความรู้ในการใช้เครื่องมือวัดประเมินผลอย่างหลากหลาย พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานครบทุกสาระการเรียนรู้ได้ และมีการเสนอแนะในการแก้ปัญหาสอดคล้องกับวิจัยของคัมภีร์ สุตแท้ (2552) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งโดยรวมและองค์ประกอบหลัก ทั้ง 2 องค์ประกอบ มีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก (2) ผลการประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความมีประโยชน์ของรูปแบบ การบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กไปใช้ พบว่ามีปัญหาคือครูไม่สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ การทุ่มเทพัฒนางานวิชาการอย่างเดียวไม่ทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้ครูไม่สามารถพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานครบทุกสาระการเรียนรู้ได้ และมีการเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ โรงเรียนควรจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สำเร็จรูปที่มีคุณภาพดีให้ครูควรรนำกระบวนการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กไปประยุกต์ใช้ทั้งระบบ ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

รูปแบบการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการส่งเสริมนักเรียนไปทัศนศึกษา แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนเช่น สวนสัตว์ ทะเล พิพิธภัณฑ์ สวนเกษตรพอเพียง การเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ และได้จัดบันทึก นำมารายงานผล จัดนิทรรศการ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงกับแหล่งเรียนรู้จริงเช่น การเลี้ยงกบ การทำนา การขยายพันธุ์พืช การจัดการขยะฯลฯ โดยมีปราชญ์ชาวบ้านให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกโรงเรียนทั้งแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนววิถีพุทธ นำผลการเรียนรู้มาอภิปรายระบบกลุ่มและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกภาคเรียนนำผลมาปรับปรุงแก้ไขแบบต่อเนื่อง ร่วมกันวางแผนการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตประกอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การวางแผนและการส่งเสริมทางวิชาการมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน การสอดแทรกด้านคุณธรรม จริยธรรมตามบริบทของโรงเรียน การสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยเน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนววิถีพุทธ

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา 2561, (2560), *กระทรวงศึกษาธิการ*, พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ : สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ปรีชาติ ชมชื่น, (2555), *รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*, บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เพชรนิ สงค์ประเสริฐ, (2551), *การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*, บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศิริกุล นามศิริ. (2552), *การพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุกัญญา จิตฺตรงค์และอภิชาติ เสนะนันท์, (2559), *การบริหารหลักสูตรที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.*

คัมภีร์ สุดแท้. (2552), *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก.*
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.